

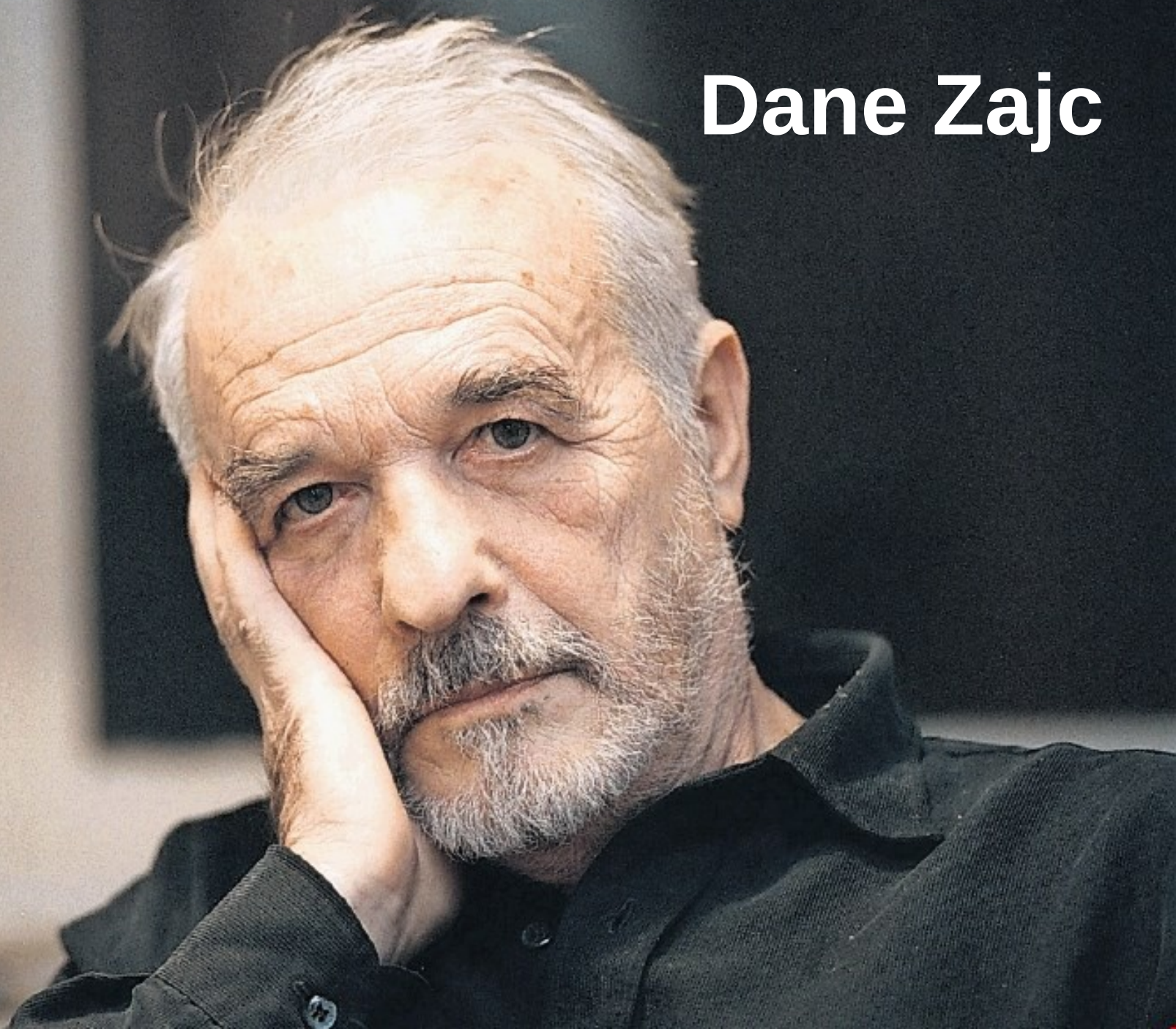
Dane Zajc: **Črni Deček**

Domen Klinc, G 4. B

Mentorica: Mojca Stare Aljaž, prof.

Ljubljana, 21. 11. 2018

Dane Zajc

Dane Zajc

- Rojstvo
 - 26. 10. 1929
 - Zgornja Javorščica pri Moravčah
- Otroštvo
 - Nacisti požgali domačijo, ubili očeta
 - Brata umrla v partizanih
 - Med vojno prekinil šolanje
- Šolanje
 - Poljanska gimnazija
 - Lojze Kovačič, Viktor Blažič, Janez Menart – “Mi, mladi”
 - Izključen, prepovedan študij

Dane Zajc

- Knjižničar v Pionirski knjižnici (Ljubljana)
- Pesmi, Drame, Pravljice, Eseji
 - *Požgana trava* (1958), ***Jezik iz Zemlje*(1961)**
 - *Abecedarija* (1975),
 - *Mlada Breda, Otroka Reke, Voranc*
 - *Hiša*
 - *Igra besed in tišin*
- Smrt
 - 20. 10. 2005, Bolnišnjica Golnik
 - Posledice raka
- **Umetnik molčanja**

Dane Zajc

- Župančičeva nagrada(1969)
- **Nagrada Prešernovega sklada (1970).**
- **Prešernova nagrada (1981).**
- Izredni / redni član SAZU (1993 / 1997).

Črni deček

Stojiš na rumenem pesku puščave,
stojiš črni deček.
Okrog tebe so stene neba.
Sprehajajo se skoz tebe z zateglo
žalostjo.

Zjutraj zagledaš sledove noči v pesku:
tenke kačje vijuge.
Zgrabi te rumena groza peska.
Ampak ti ne smeš bežati.
Ti imaš naročje polno ptic.

Opoldne pridejo starci.
Naslonijo se na palice kot sive ujede.
Molče te gledajo.
Ti rečeš besedo.
Ampak ko jo izrečeš,
ti presahnejo usta.

Imaš naročje polno ptic.
To je vse, kar imaš.
Zato vzdigneš roke k nebu.
In tvoje ptice polete.
Tvoje ptice zakrijejo nebo.

Ampak podnevi jih zagleda zlobno sonce.
Zato razpadejo v perje.
Razpadejo v meso.
Razpadejo v pepel.

Ponoči jih ubijajo ledene zvezde.
Zato je pokrajina siva od pepela.
Zato imaš usta polna pepela.
Zato meče v vodo tvojih oči
pepel sive mreže.

Vendar ti razprostreš roke
in nove ptice odlete,
ker morajo odleteti,
ker moraš imeti ptice.
Ptice, ki vzlete.
Ptice, ki razpadejo.
Ker si sam v puščavi.
In žalost kaplja skoz tvoje steklene kosti.

Zunanja Zgradba

- 7 kitic
- **svobodna oblika**, svobodni verzi,
- **epitoneza** (okrasni pridevki),
 - “zategla žalost”, “rumena groza”
- **pararelizem členov** (“zato”, “ptice”),
 - **anafora** (na začetku verza)

- Deček – Pesnik.
- Deček v mrtvem in odljudem svetu.
- Pust, velik in neprijazen svet.

Stojiš na rumenem pesku puščave,
stojiš črni deček.
Okrog tebe so stene neba.
Sprehajajo se skozi tebe z zateglo žalostjo.

- Ptice – pesmi.
- Vsak dan se zaveda
grozote sveta, temu
ne sme bežati.
- Polno naročje ptic.

Zjutraj zagledaš sledove noči v pesku:
tenke kačje vijuge.
Zgrabi te rumena groza peska.
Ampak ti ne smeš bežati.
Ti imaš naročje polno ptic.

- Brezbrižni ljudje.
- Podobni ujedam.
- Ujede jedo ptice.

Opoldne pridejo starci.
Naslonijo se na palice kot sive ujede.
Molče te gledajo.
Ti rečeš besedo.
Ampak ko jo izrečeš,
ti presahnejo usta.

- Ptice, edino kar ima.
- Pošlje jih v svet.

Imaš naročje polno ptic.
To je vse, kar imaš.
Zato vzdigneš roke k nebu.
In tvoje ptice polete.
Tvoje ptice zakrijejo nebo.

- Ptice uniči sonce,
nevarna naravna sila.
- Razpadejo v perje,
meso, pepel.

Ampak podnevi jih zagleda zlobno sonce.
Zato razpadejo v perje.
Razpadejo v meso.
Razpadejo v pepel.

- Zvezde – višja sila.
- Vidi in občuti uničenje ptic.

Ponoči jih ubijajo ledene zvezde.
Zato je pokrajina siva od pepela.
Zato imaš usta polna pepela.
Zato meče v vodo tvojih oči
pepel sive mreže.

- Kljub uničenju, nove ptice.
- Ptice morajo biti.
- Samota in žalost dečka.

Vendar ti razprostreš roke
in nove ptice odlete,
ker morajo odleteti,
ker moraš imeti ptice.
Ptice, ki vzlete.
Ptice, ki razpadejo.
Ker si sam v puščavi.
In žalost kaplja skoz tvoje steklene kosti.

Notranja zgradba

- Mnogopomenske podobe.
 - Deček - podoba pesnika.
 - Ptice – pesmi.
 - Deček mora peti (vztrajanje), čeprav ni smisla.
 - Cikličnost (Sizifovo delo).
-
- Občutje osamljenosti, izvrženosti, absurda.
 - Eksistencializem.
 - Skrita kritika oblasti (Starci).

Ideje

- Vztrajanje, čeprav vse konča s propadom.
- Pesnik mora peti, čeprav je njegovo delo zapisano propadu.

Vrednotenje

- Stvaritve ne kljubujejo času.
 - Sprva imajo moč, s časom razpadejo.
 - Pozaba, razpad, uničenje...
 - Samo stvaritelj vidi propad (osamelost).
- Sodobna moda.

Viri

- Književnost na maturi 2017, Ana Jesenovec, Jaka Lenardič
- Berilo 4, Darja Pavlič, Mateja Pezdirc Bartol, Klemen Lah, Bernarda Lenaršič, Janja Perko, Urednik: Alenka Kepic Mohar, Ilustrator: Tanja Komadina
- <https://www.rtv slo.si/kultura/knjige/dane-zajc-temacni-pesnik-molcanja/376827>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Dane_Zajc
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Dane_Zajc
- <https://www.dnevnik.si/1042821081>

Hvala za pozornost.

Kakšno vprašanje?